

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28.06.1974, sp. zn. 11 Co 21/74, ECLI:CZ:MSPH:1974:11.CO.21.1974.1

Číslo: 49/1975

Právní věta: Jestliže se v řízení o dědictví nezabývalo státní notářství před schválením dohody dědiců (§ 39 odst. 2 not. ř.) objasněním okolnosti, zda mezi dvěma dědici, z nichž jeden druhého v řízení zastupoval na základě plné moci, není dán rozpor v zájmech zastoupeného a zástupce (§ 22 odst. 2 o. z.), může tím být účastníku řízení o dědictví odňata možnost jednat před státním notářstvím. Tuto skutečnost lze úspěšně uplatňovat návrhem na obnovu řízení o dědictví (§ 24 a § 25 not. ř. a § 228 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 28.06.1974

Spisová značka: 11 Co 21/74

Číslo rozhodnutí: 49

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dědění, Obnova řízení, Řízení dědické, Řízení před státním notářstvím, Zastoupení

Předpisy: 95/1963 Sb. § 24

§ 25

§ 39 99/1963 Sb. § 228 40/1964 Sb. § 22

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 49/1975 sb. rozh.

Jestliže se v řízení o dědictví nezabývalo státní notářství před schválením dohody dědiců (§ 39 odst. 2 not. ř.) objasněním okolnosti, zda mezi dvěma dědici, z nichž jeden druhého v řízení zastupoval na základě plné moci, není dán rozpor v zájmech zastoupeného a zástupce (§ 22 odst. 2 o. z.), může tím být účastníku řízení o dědictví odňata možnost jednat před státním notářstvím. Tuto skutečnost lze úspěšně uplatňovat návrhem na obnovu řízení o dědictví (§ 24 a § 25 not. ř. a § 228 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

(Usnesení Městského soudu v Praze z 28. 6. 1974, [11 Co 21/74](#))

Státní notářství pro Prahu 5 povolilo k návrhu dědičky B. S. rozhodnutím z 12. 12. 1973 obnovu řízení ohledně pravomocně skončeného projednání dědictví po zůstavitelce B. V., a to podle ustanovení § 24 a § 25 not. ř. a § 228 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. Dospělo k závěru, že v původním řízení

byla postupem státního notářství navrhovatelce odňata možnost jednat v tomto řízení, neboť jí nebylo umožněno se k věci vyjádřit, přestože byla zastoupena spoludědicem na základě plné moci, jež byla neplatná pro kolizi zájmů ve smyslu ustanovení § 22 odst. 2 o. z.

Proti rozhodnutí státního notářství o povolení obnovy řízení podal odvolání jeden z dědiců (manžel zůstavitelky) a navrhl, aby bylo změněno tak, že se návrh na povolení obnovy zamítá. Důvody obnovy řízení nejsou podle jeho názoru dány, protože v řízení o projednání dědictví se v zastoupení ostatních spoludědiček pouze vyjádřil v tom smyslu, že uznávají pravost a platnost závěti, v níž byly opomenuty; tím nepřekročil meze své plné moci od spoludědiček.

Městský soud v Praze zrušil rozhodnutí státního notářství a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Po zůstavitelce B. V. přicházeli v úvahu čtyři dědici ze zákona: manžel a tři zletilé dcery zůstavitelky (§ 473 odst. 1 o. z.); přitom dcery zůstavitelky byly neopomenutelnými dědičkami ve smyslu ustanovení § 479 o. z. Všechny tři dcery zůstavitelky daly dalšímu spoludědici (manželu zůstavitelky) plnou moc pro zastupování v celém řízení a zmocnily ho případně i k odmítnutí dědictví. Manžel zůstavitelky v řízení předložil její závět ze dne 2. 12. 1971, v níž ho zůstavitelka učinila univerzálním závětním dědicem. V zastoupení ostatních spoludědiček se manžel zůstavitelky v řízení vyjádřil tak, že uznává závět za platnou a pravou, a bylo mu pak pravomocně potvrzeno nabytí veškerého dědictví jako jedinému dědici ze závěti. Během celého řízení bylo jednáno jen s manželem zůstavitelky, který přeložil procesní plnou moc spoludědiček, jimž jinak než prostřednictvím tohoto zástupce nebyla dána příležitost se k věci vyjádřit, zejména nebyly vyrozuměny a poučeny o jejich dědickém právu a o možnosti dědictví odmítnout ve smyslu ustanovení § 33 not. ř. a nebyly vyslechnuty k otázce pravosti a platnosti závěti.

Protože podle právní úprav dědění v občanském zákoníku (v zákona č. 40/1964 Sb.) je vztah dědici téže dědické skupiny takový, že to, co se nedostane dědici jednomu, přirůstá dědicům ostatním, není pochyb o tom, že jejich zájmy mohou být svou povahou ve vzájemném rozporu. Z toho vychází i rozhodnutí uveřejněné pod č. 12/1966 Sbírky rozhodnutí a sdělení soudů ČSR a pokud vzájemné zastupování dědiců připouští před možnou kolizi zájmů mezi zástupcem a zastoupeným, dospívá k závěru, že je nezbytné, aby státní notářství vždy zkoumalo, zda při důležitých úkonech zástupce je tu souhlas zastoupeného spoludědice. V projednávané věci se však takto nepostupovalo a státní notářství od počátku řízení až do konce souhlas zastoupených spoludědiček k úkonům jejich zástupce – spoludědice nezjišťovalo a nepoučilo je ani o jejich právech.

Podle ustanovení § 22 odst. 2 o. z. nemůže zastupovat jiného ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného. Z důvodů shora vyložených šlo o takovou kolizi zájmů mezi manželem a dcerami zůstavitelky. Nutno tedy z toho dovodit, že dědička B. S., která se domáhá obnovy, nebyla v řízení o projednání dědictví řádně zastoupena, státní notářství svým postupem tento nedostatek neodstranilo a tak jí odňalo možnost v řízení jednat.

Z uvedeného vyplývá, že důvod obnovy ve smyslu ustanovení § 24 a § 25 not. ř. a § 228 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. je v projednávané věci zásadně možný. Je ovšem třeba, aby navrhovatelka uplatňovaný důvod také ve svém návrhu jasně formulovala (§ 25 not. ř. a § 42 odst. 2, § 43 odst. 1, § 79 odst. 1 a § 228 odst. 2 o. s. ř.), neboť uvedení důvodu obnovy řízení je nezbytnou náležitostí návrhu na obnovu řízení. K tomu mělo navrhovatelku státní notářství vést přesto, že byla zastoupena advokátem (§ 4 odst. 2 a § 25 not. ř. a § 43 odst. 1 a 2 o. s. ř.) V tomto smyslu bude třeba, aby nedostatky návrhu, jež nemohou být napraveny přednesy prokurátora, který vstoupil do řízení podle ustanovení § 25 not. ř. a § 35 o. s. ř., byly v projednávané věci postupem státního notářství odstraněny.

Státní notářství se však dále nezabývalo otázkou, zda byla dodržena lhůta k podání návrhu na obnovu řízení. I když je pravda, že uplatnění důvodu obnovy podle ustanovení § 228 odst. 1 písm. c/ o. s. ř. není vázáno objektivní tříletou lhůtou počítanou do právní moci rozsudku (§ 230 odst. 2 o. s. ř.), je vázáno lhůtou tří měsíců od té doby, kdy se navrhovatel dověděl o důvodu obnovy nebo od té doby, kdy jej mohl uplatnit (§ 230 odst. 1 o. s. ř.). Proto i z tohoto hlediska zůstalo řízení neúplné, bude je třeba doplnit a pak posoudit, zda byl návrh podán včas. Také v tomto ohledu bude třeba návrh na obnovu řízení upřesnit ve smyslu ustanovení § 25 not. ř., § 42 odst. 3, § 43 odst. 1 a 2, § 79 odst. 1 a § 228 odst. 2 o. s. ř.

Bylo proto rozhodnutí státního notářství zrušeno a věc mu vrácena k dalšímu řízení a novému rozhodnutí (§ 221 odst. 1 písm. a/ a § 227 o. s. ř.).